

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
VIII студентської конференції
(Суми, 11 грудня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВОРУ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА

Жученко В.В., студентка II курсу ННІ права СумДУ, гр. П-51а

Практика сурогатного материнства виділяє низку проблем морального та юридичного характеру, які через свою складність не регламентуються чинним законодавством України. Невизначеним залишається також поняття сурогатного материнства, його зміст та основні аспекти, що є наслідком відсутності єдиного нормативно-правового акту, в якому були б врегульовані вищезазначені питання.

Загальноприйнятою є думка, що сурогатне материнство – це допоміжна репродуктивна технологія, що дозволяє жінці на підставі договору виносити та народити дитину, яка буде віддана іншим людям – її юридичним батькам. Наразі існує два різновиди даної технології: гендерне та гестаційне виношування дитини. Гендерним, називають вид сурогатного материнства, за якого дитина пов'язана генетично з жінкою, яка її виношує. Гестаційне виношування передбачає відсутність генетичного зв'язку між сурогатною матір'ю та дитиною.

Дана процедура вимагає укладення договору між юридичними батьками та сурогатною матір'ю. Відповідно до нього відбувається визначення основних прав та обов'язків сторін, а також закріплюється відповідальність щодо реалізації програми сурогатного материнства.

Таким договором вважається угода між першою стороною, яка представлена особою чи особами, які виявили бажання стати батьками, та другою стороною, а саме жінкою, яка погодилася методом імплантації ембріону або штучного запліднення виносити для них дитину. У деяких випадках існує також третя сторона договору, наприклад медичний заклад. Даний договір може бути платного чи безоплатного характеру.

Актуальною є дискусія дослідників щодо правової природи договору сурогатного материнства. Першим підходом до його розуміння є те, що цей договір закріплює надання послуг, а другий підхід розглядає його, як договір про виконання робіт.

На нашу думку, договір сурогатного материнства є договором про виконання робіт, бо відповідно до статті 901 Цивільного кодексу

України договором про надання послуг називається той договір, у якому одна сторона, яка представлена виконавцем, зобов'язана другій стороні, яка представлена замовником, надати послугу, яка в процесі вчинення певних дій споживається. Договір сурогатного материнства не передбачає споживання в процесі здійснення певної діяльності, а отже договір є договором про виконання робіт, а не надання послуг.

Першою вимогою до договору сурогатного материнства є його укладення в письмовій формі, другою – обов'язкове посвідчення документу нотаріусом. Складовими договору, окрім власне предмету, (дитини) виступають вартість, строк виконання, його суб'єктивна сторона. Необхідною умовою є закріплення в договорі сурогатного материнства наступних умов: - зобов'язання передачі народженої дитини сурогатною матір'ю юридичним батькам; - обов'язок генетичних батьків прийняти дитину; - юридична відповідальність за невиконання умов або їх неналежне виконання сторонами договору, що призводить до істотних порушень призначення договору; - забезпечення сурогатної матері житлом та належним медичним обслуговуванням під час виношування дитини; - визначення медичного закладу, де проводитиметься штучне запліднення; - обов'язок сурогатної матері виконувати усі лікарські вимоги, що мають спрямування на виношування та народження здорової дитини.

Для заміжньої жінки, яка укладає договір сурогатного материнства обов'язковою є згода чоловіка, без неї договір вважатиметься недійсним.

Наразі цивільне законодавство України потребує відповідного нормативно-правового акту, який би регламентував усі аспекти договору сурогатного материнства. Необхідним є встановлення кримінальної відповідальності до осіб, які перетворюють сурогатне материнство на бізнес.

Таким чином, можна зробити висновок, що правове регулювання договору сурогатного материнства є недосконалим в Україні і вимагає заповнення прогалин в цій сфері. Існування єдиного та грамотного договору дозволить уникати неналежного виконання обов'язків та зобов'язань, а також сприятиме розвитку сфери сурогатного материнства, підвищуючи демографічний рівень країни.

Керівник: Івашова І.П., кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та фінансового права